

У результаті проведеного емпіричного дослідження було виявлено, що серед домінуючих стратегій поведінки у конфліктній ситуації (за методикою К. Томаса та Р.Кілмена) у студентів є компроміс (30 %), пристосування (22,5 %), а також конкуренція (17,5 %). Серед типів (стилів) вирішення конфліктів (за методикою С. Ваймера) у студентів домінують компромісний (32,5%), демократичний (27,5 %) та м'який (20 %). Таким чином, отримані дані свідчать про те, що студенти в конфліктних ситуаціях намагаються шонайперше знаходити компромісні рішення, які задовольняють різні сторони.

Вивчення рівня тривожності (за методиками Дж. Тейлора та Ч. Спілбергера) показують, що у студентів переважає середній рівень тривожності (47,5 %); реактивна та особистісна тривожність представлена відповідно у 52,5 % та 50 % на низькому рівні. Отримані результати показали відсутність у студентів високого рівня тривожності; у них відсутня емоційна напруга, внутрішні переживання, натомість домінує стійкість та координація поведінки.

Для визначення характеру зв'язку між стильовими особливостями поведінки у конфліктних ситуаціях та рівнем тривожності студентів застосовувався кореляційний аналіз. Він показав наявність виразного рівня зв'язку між показником рівня тривожності та таким стилем поведінки у конфліктній ситуації як конкуренція; між реактивною тривожністю та стилем співпраці; між особистісною тривожністю та жорстким стилем та стилем компроміс. Отже, отримані дані засвідчують те, що рівень тривожності, як реактивної, так і особистісної, позначаються на стилях поведінки студентів у конфліктних ситуаціях.

*Науковий керівник: Хохліна О.П.,
д-р психол. наук, професор*

УДК 159.923.2 (043.2)

Швень Ю.Р.

Національний авіаційний університет, Київ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Формування адекватної самооцінки є одним з найважливіших чинників розвитку особистості. Самооцінка – це оцінка людиною самої себе як особи, своїх якостей, здібностей, вчинків, а також ставлення до оточуючих. Є важливим регулятором поведінки людини. Від рівня самооцінки залежать стосунки з іншими людьми, активність особистості, її участь у діяльності колективу, прагнення до самовдосконалення. На думку Б.С. Волкова, неадекватна самооцінка особистості, найчастіше призводить до виникнення невротичних та психосоматичних захворювань.

Самооцінка не є постійною величиною, оскільки вона піддається впливу життєвих обставин та активних дій з боку власної особистості. Її роль дуже

важлива, оскільки самооцінка є основою майбутнього успіху чи невдачі людини в житті. Самооцінка виступає одночасно і як процес, і як результат цього процесу.

Самооцінка починає формуватися в ранньому дитинстві у процесі розвитку особистості та впливу на людину зовнішніх чинників. Першим чинником є найближче соціальне оточення дитини, сім'я. Дитина повністю залежна від дорослих, що знаходяться біля неї, вони її виховують, формують, розвивають. Оцінка батьків відіграє в більшості випадках стимулюючу роль, мобілізує зусилля дитини на отримання певного результату. Тобто думку виражену значущими людьми вони приймають як думку про себе і використовують її у своїх власних судженнях про себе. Але у підлітковому віці вплив батьків помітно знижується. Підлітки критично оцінюють своїх батьків, їхню думку і починають виробляти власну позицію щодо батьківської оцінки.

Наступним чинником, який впливає на формування самооцінки є працівники шкільних закладів, вчителі. На думку, Ф.В. Костилюва успіхи й невдачі у навчанні, оцінка вчителем результатів навчальної праці починають визначати і відношення дитини до самої себе. Оцінюючи знання, вчитель одночасно оцінює особистість, її можливості та місце серед інших. У ході освітнього процесу у дітей зростає критичність, вимогливість до себе та навколишнього світу. Для кращого формування самооцінки, учням потрібно давати можливість оцінити свою відповідь і порівняти її з відповідями інших учнів.

Ще одним важливим чинником впливу на формування вміння оцінювати власну діяльність та діяльність інших людей є однолітки. Якщо дитина відчуває у своєму товариші партнера, між ними виникає обмін оцінками з яких розвивається здатність бачити себе з позиції іншого. Група ровесників є фактором соціалізації особистості, стимулює її до прийняття нових правил поведінки, оцінки результатів діяльності та забезпечує досвід, який має тривалий вплив на розвиток особистості.

Отже, самооцінка це динамічне психологічне особистісне утворення, яке змінюється під впливом різноманітних факторів, оточуючих умов і мінливих життєвих обставин. Основними чинниками формування самооцінки є батьківське ставлення до дитини, оцінка працівників закладів освіти, спільна діяльність з однолітками.

*Науковий керівник: Власова-Чмерук О.М.,
ст. викладач*

UDC 336.7:794 (043.2)

Artemenko N.S.
National Aviation University, Kyiv

BOARD GAME AS A MEANS OF DEVELOPMENT OF POSITIVE MONETARY INSTITUTIONS

Money accompanies all spheres of human life; and thus appear in two planes: nominal value and subjective value (ratio). Currently, in the modern business space, the